

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 11/1973-74 med anledning av ltm Siv Gustafssons m.fl.hemställningsmotion om åtgärder för förbättrande av trafiksäkerheten särskilt genom byggande av gång- och cykelbanor.

Landstinget har inbegärt finansutskottets utlåtande över ovan nämnda hemställningsmotion. Utskottet har i ärendet hört överingenjören Anders Lindholm och trafikinspektören Ulf Lillie och får anföra följande.

Finansutskottet har i tidigare sammanhang haft att taga ställning till motioner syftande till förbättrad trafiksäkerhet.

Finansutskottet yttrade i sitt betänkande nr 12/1972-73 i anledning av ltm Widemans hemställningsmotion rörande skyddsräcken bl.a. följande.

"Finansutskottet har i anslutning till motionen diskuterat frågor rörande trafiksäkerheten i allmänhet på de åländska vägarna. Utbyggnaden av vägnätet har under de senaste åren skett i relativt snabb takt. Huvudvikten har därvid lagts vid skapande av nya vägförbindelser och snabbare och förbättrade kommunikationer för befolkningen. De specifika trafiksäkerhetsfrågorna har vid denna utbyggnad i någon mån kommit i andra hand. Särskilda trafiksäkerhetsfrämjande vägmarkeringar, gångbanor, belysning, övergångsställen etc. har dock utförts i den utsträckning som varit möjligt. Uppenbart är emellertid att dessa åtgärder icke är tillräckliga för att förhindra eller i väsentlig mån minska det slag av trafikolyckor, som de senaste åren inträffat på de åländska vägarna."

En bidragande orsak till trafikolyckorna på de åländska vägarna är vägarnas ringa bredd. Största olycksrisken löper därmed också de oskyddade trafikanterna.

Finansutskottet har tidigare även framhållit att så länge inte särskilda gång- och cykelbanor bygges, borde vid sidan av den egentliga körbanan finnas en ytbelagd vägren om c. 1 meter.

Enligt statistik som utskottet inbegärt från länsmansdistrikten på fasta Åland inrapporterades under år 1973, 237 olyckor. Antal skadade var 59 och döda 4. Till gruppen oskyddade trafikanter hörde 15 skadade och 1 död.

Trafiken regleras och säkerheten på vägarna skapas i huvudsak av följande faktorer:

- Lagstiftningen med trafikregler samt bestämmelser om utmärkning, utrustning och hastighet;
- trafikplaneringen och utformningen av trafikmiljön;
- åtgärder och rekommendationer avseende säkerhetsutrustning; samt
- utbildning, information och övervakning.

Därtill kommer mera obestämda faktorer som rör hänsynstagande till medtrafikanter, attityder till trafiksäkerhet eller om man så vill "den mänskliga faktorn".

Det synes finansutskottet som om trafikplaneringen i förebyggande syfte är eftersatt. Utskottet har tidigare också ifrågasatt om inte åtgärder för förbättrande av trafiksäkerheten borde vidtas i högre grad redan vid planerandet och byggandet av vägarna. Att förse vägarna med särskilda gång- och cykelbanor vore en åtgärd bland andra som kunde förbättra de oskyddade trafikanternas säkerhet. Detta kan ske alternativt genom särskilda från den egentliga vägbanan fristående vägar eller genom till vägbanan ansluten men därifrån avgränsad gång- och cykelbana med dubbelriktad trafik. Erforderligt trafikutrymme för denna trafikantgrupp kan också beredas genom breddning av den egentliga körbanan med c. 1 meter på vardera sidan. Finansutskottet vill i detta sammanhang betrakta en sådan breddning såsom gång- och cykelbana, vilken t.ex. genom utmärkning kan skiljas från den egentliga körbanan. Sistnämnda alternativ skulle enligt finansutskottet snabbast kunna genomföras, ställa sig billigare såväl i fråga om byggnad som underhåll samt i vissa avseenden vara trafikmässigt fördelaktig. Vid de nuvarande vägarna kunde detta ske utan ny markinlösen. Vid nybyggnad av huvudvägarna bör dock undersökas huruvida det är ändamålsenligt att i högre grad åtskilja trafiken genom t.ex. byggande av särskilda fristående gång- och cykelbanor.

Vid särskilt trafikerade avsnitt, skolvägar och inom tätbebyggda områden, borde även undersökas om stigar och gamla oanvända vägnavnitt med vissa förbättringar kunde utnyttjas och användas för gång- och cykeltrafik. Även kommunerna borde här göra en insats. Andra åtgärder för en förbättrad säkerhet kunde lämpligen utformas i ett särskilt trafiksäkerhetsprogram.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget hemställer hos landskapsstyrelsen om åtgärder för förbättrande av trafiksäkerheten och

att behovet av gång- och cykelbanor vid huvudvägarna beaktas.

Mariehamn, den 9 april 1974.

På finansutskottets vägnar:

Runar Wilén

Henrik Gustafsson

Närvarande i utskottet: ordföranden Wilén, viceordföranden Elmer Jansson, ledamöterna Lundqvist, Mattsson och Friberg.